

Nota voor burgemeester en wethouders

Team
DEV-CS

Onderwerp

Vragen ex art 46 RvO GL-PvdA- Bestrijding eikenprocessierups

1- Notagegevens		2- Bestuursorgaan	
Notanummer	2020-000664	☒ B & W	28-04-2020
Datum	22-04-2020	☐ Raad	--
Programma:		☐ Burgemeester	--
03 Leefomgeving		College van B & W	
Portefeuillehouder Weth. Rorink		- Burgemeester	- Weth. Grijsen
		- Weth. De Geest	- Weth. Verhaar
		- Weth. Walder	- Weth. Rorink

Besluitenlijst	d.d.	d.d.	d.d.
☐ Akkoordstukken	--	☒ Openbaar	28-04-2020
		☐ Besloten	--

Routing	d.d.	par.	
programmamanager	24-04-2020	☐ adj.secr.	--
wethouder	24-04-2020	☒ gem.secr.	24-04-2020
		BIS Openbaar	
		Status	Definitief 2020-04-29

Bijlagen

Vragen fracties + antwoordbrief

B & W d.d.: 28-04-2020

Besloten wordt:

- 1 De beantwoording van de vragen ex art 46 RvO van de fracties GroenLinks en PvdA vast te stellen;
- 2 de beantwoording aan te bieden aan de raad;
- 3 de nota en het besluit openbaar te maken.

Financiële aspecten:

Financiële gevolgen voor de gemeente?	Nee
Begrotingswijziging	Nee

Voorstel openbaarmaking conform Wet Openbaarheid Bestuur (Wob)

- De nota en het besluit openbaar te maken
- De nota en het besluit openbaar te maken vergezeld van bijgaand persbericht
- De nota en het besluit openbaar te maken nadat
- De nota en het besluit openbaar te maken, behalve...
- Het besluit openbaar te maken, maar niet de nota, gelet op artikel:
- De nota en het besluit niet openbaar te maken, gelet op artikel:

Kennisgeving/ Bekendmaking Awb

Kennisgeving (publicatie) conform Awb	Nee
Bekendmaking conform Awb	Nee

ADVIESRADEN:

Toelichting

Inleiding

Per brief van 18 april 2020 hebben Halla Baher, Tjeerd van der Meulen en Brendan Oonk van de fractie GroenLinks en Baran Aydin van de fractie PvdA uw college een aantal schriftelijke vragen ex art 46 RvO gesteld over de bestrijding van de eikenprocessierups.

Bijgaand treft u de beantwoording aan.

Beoogd resultaat

Kader

Argumenten voor en tegen

Extern draagvlak (partners)

Financiële consequenties

Aanpak/uitvoering

Gemeente Deventer
t.a.v. College van B&W
Postbus 5000
7400 GC Deventer

Betreft: Bestrijding Eikenprocessierups

Deventer, 18 april 2020

Geacht college,

Wij zijn verbaasd en bezorgd over het bericht van 7 april jl. op de gemeentelijke website over de toepassing van het middel Xentari ter preventieve bestrijding van de eikenprocessierups.¹

In april 2019 belde RTV Oost alle Overijsselse gemeenten met de vraag: gebruiken jullie Xentari om de eikenprocessierups te bestrijden? Gemeente Deventer gaf destijds aan bewust terughoudend te zijn met het gebruik van het middel.²

Ook in een eerdere raadsmededeling d.d. 9 juli 2019 over de stand van zaken van de bestrijding van eikenprocessierups, werd het gebruik van Xentari niet genoemd als oplossing voor de langere termijn. Tot geruststelling werd voor de oplossing juist in een andere hoek dan pesticiden gekeken, namelijk de natuurlijke vijanden (vogels, insecten en spinachtigen etc.) van de eikenprocessierups. Deventer zou de resultaten van het onderzoek naar de eikenprocessierups door Wageningen Universiteit (WUR) volgen, om te bekijken of dit ter aanvulling of vervanging van de huidige bestrijdingsmethoden kan dienen.³

De WUR doet onderzoek naar de verspreiding naar de eikenprocessierups in Nederland en de natuurlijke vijanden. Ook worden de biologische maatregelen getest die genomen kunnen worden in de bestrijding. Onderzoekers van WUR maken melding van een succesvolle bestrijdingsmethode met een natuurproduct om de eikenprocessierups aan te pakken. Het onderzoek is nog niet afgerond, maar het is voor Deventer zeker interessant om het resultaat in de gaten te houden.⁴

Wij zijn van mening dat we juist moeten inzetten op de vergroting van de biodiversiteit en weg moeten blijven van bestrijding met insecticiden als Xentari. Het gevolg van het gebruik van dit middel is dat het alle rupsen doodt en niet alleen de eikenprocessierups.

We zijn in principe niet tegen de inzet van nematoden, maar willen er wel zeker van zijn dat het gebruik niet een vermindering van de vlinderpopulatie tot gevolg heeft. Volgens de Vlinderstichting is de eik een boomsoort met een enorme biodiversiteit. Nadeel van nematoden is dat ze niet tegen UV-licht kunnen en de

¹ <https://www.deventer.nl/nieuwsberichten/deventer-nieuws/2020/4/7/preventieve-bestrijding-eikenprocessierups>

² <https://www.rtvoost.nl/nieuws/311231/Deze-Overijsselse-gemeenten-gebruiken-het-omstreden-bestrijdingsmiddel-Xentari>

³

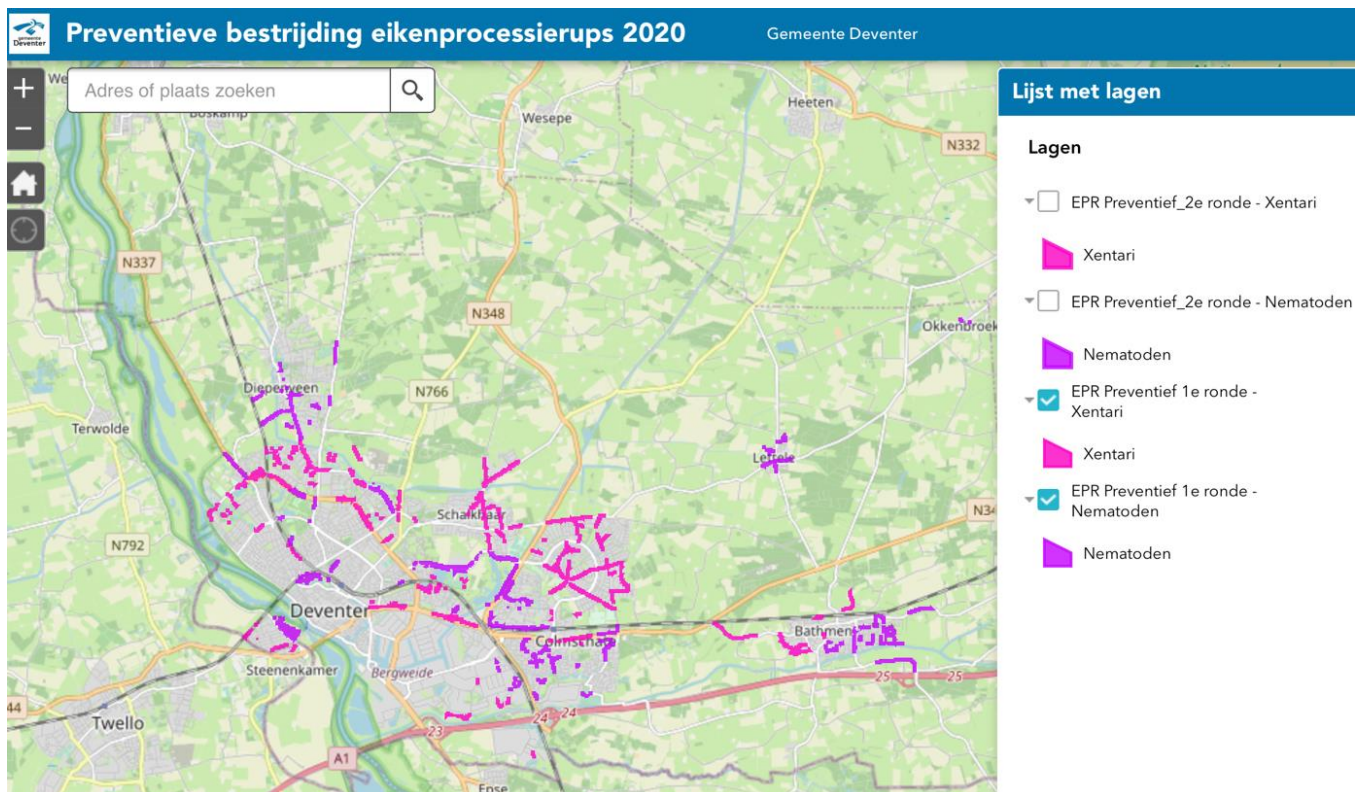
<https://deventer.raadsinformatie.nl/document/7816892/2#search=%22Eikenprocessierups%20%22>

⁴ <https://www.wur.nl/nl/Onderzoek-Resultaten/Onderzoeksinstituten/show/Eikenprocessierups-op-het-verkeerde-spoor.htm>

behandeling hierdoor in de avond moet gebeuren. Daarnaast doodt het alle vlinderrupsen die met het middel in aanmerking komt.⁵ Het is dus belangrijk zo vroeg mogelijk in het seizoen nematoden in te zetten om de nadelige gevolgen voor andere rupsen te voorkomen.

We moeten meer investeren in de aanpak met natuurlijke vijanden van de eikenprocessierups en op meer locaties een optimale leefomgeving voor ze creëren. Voor vogels, insecten, spinachtigen en vleermuizen vormen de eitjes, larven, rupsen en vlinders van de eikenprocessierups een smakelijke maaltijd. Door in te zetten op vergroting van de biodiversiteit dragen we ook in het algemeen bij aan het beperken van de teruggang van insecten. Een win-winsituatie!

Als we kijken naar de inzet van Xentari in Deventer dan zien we dat het middel nog op zeer veel plaatsen (magenta kleur) zal worden toegepast. De precieze planning is nog niet bekend, want bestrijding met Xentari hangt samen met de hoeveelheid blad aan de bomen. De jonge rups eet van dit bespoten blad, wordt ziek en gaat dood. Het is onduidelijk in welke fase de larve zich dan bevindt, op het moment dat een boom voldoende blad heeft om bespoten te worden. Dit maakt uit voor de beperking van verspreiding van de irriterende stof (haren) van de rupsen over de omgeving.

⁵ <https://www.naturetoday.com/nl/nl/nature-reports/message/?msg=26051>

Mede naar aanleiding van deze berichten heeft de fractie de volgende vragen:

1. Wat was de reden om in 2019 nog bewust terughoudend te zijn met het gebruik van Xentari als bestrijdingsmiddel?
2. Welke (veranderde) inzichten hebben geleid tot de bereidheid om het bestrijdingsmiddel Xentari te willen inzetten in de aanpak tegen de eikenprocessierups?
3. Is er een eikenprocessierupsbestrijdingsplan opgesteld? Kunt u het meest recente eikenprocessierupsbestrijdingsplan met ons delen? Voldoet dit bestrijdingsplan aan de Beleidsnota Ecologie Deventer?⁶
4. Bestaat er zekerheid dat er op de plaatsen waar Xentari wordt toegepast geen vlinders en andere gevoelige fauna aanwezig is? Is hierbij gebruik gemaakt van de inzichten (beheerkaarten) van de Vlinderstichting?⁷
5. Nog lang niet alle bermen met eiken zijn ingericht als bloemrijke berm of zijn er vogelnestkastjes opgehangen. Welke acties worden ondernomen om dit zo snel mogelijk ("aanvalsplan") te realiseren?
6. Heeft er een risico-inventarisatie plaatsgevonden? Kunt u deze met ons delen en duidelijk aangegeven hoe te zien is waar op grond van ecologische doelstellingen beperkingen gelden voor de inzet van bepaalde bestrijdingsmethoden tegen de eikenprocessierups?
7. Welke gevolgen heeft het voor de eerdere lijn: zoeken naar oplossingen in natuurlijke vijanden van de eikenprocessierups door de biodiversiteit te vergroten en het een kans te geven voor de langere termijn.
8. Is het college het met ons eens dat de eerdere lijn het uitgangspunt zou moeten zijn?
9. Is het college bereid te stoppen met het gebruik van het middel Xentari en in plaats daarvan in te zetten op natuurlijke bestrijdingsmethoden?
10. Hoe weten we zeker dat de inzet van nematoden geen vernietigd effect zal hebben op de andere vlinderrupsen? Controleert men bijvoorbeeld nog extra op de aanwezigheid van andere rupsen en heeft dit nog consequenties voor de toepassing van nematoden? Kunt u de werkwijze van toepassing van nematoden en het effect op andere rupsen toelichten?
11. Welke gevolgen heeft de eikenprocessierups voor nieuw aan te brengen beplanting? Worden er voortaan bijvoorbeeld geen monotone eikenlanen meer aangeplant maar afwisseling met andere bomen en bloemrijke onderbegroeiing?
12. Beheersing door natuurlijke vijanden (zoals eerder door de gemeente aangegeven) gebeurt op een drietal pilotlocaties. Het is niet duidelijk waarom er voor deze locaties is gekozen, welke maatregelen worden ingezet per locatie, wat de achterliggende motivering is voor de specifieke inzet van bepaalde maatregelen en hoe het effect gemeten en gemonitord wordt, kunt u dit misschien uitgebreid toelichten?
13. Er zijn in 2019 feromoonvallen opgehangen om inzicht te krijgen in de plaagdruk voor 2020. Hoeveel feromoonvallen zijn er opgehangen en is het college bereid om de komende jaren meer feromoonvallen-neveneffect indirecte afname populatie- te hangen? Zo nee, waarom niet?

Hartelijke groet namens de fracties,

GroenLinks : Halla Baher, Tjeerd van der Meulen en Brendan Oonk
PvdA : Baran Aydin

⁶ Zie p.22

<https://deventer.raadsinformatie.nl/document/6867705/1#search=%22Eikenprocessierups%20%22>

⁷ <https://www.vlinderstichting.nl/eikenprocessierups/>

Grote Kerkhof 1
Postbus 5000
7400 GC Deventer

14 0570
telefoon

0570 - 695181
direct telefoonnummer

gemeente@deventer.nl
e-mail

Aan de fractie van GroenLinks en PvdA
t.a.v.
mw. H. Baher
dhr. T. van der Meulen
dhr. B. Oonk
dhr. B. Aydin

Interne Post

2020-000664
kenmerk

uw referentie

28 april 2020
datum

M.J.E. van der Meer
contactpersoon

Schriftelijke vragen ex art 46 RvO
onderwerp

Geachte mevrouw Baher en heren Van der Meulen, Oonk, Aydin,

In uw brief van 18 april jl. hebt u ons college schriftelijke vragen ex art 46 RvO gesteld over de bestrijding van de eikenprocessierups. Ons antwoord is als volgt.

Vraag 1.

Wat was de reden om in 2019 nog bewust terughoudend te zijn met het gebruik van Xentari als bestrijdingsmiddel?

Antwoord:

Anders dan in uw vraagstelling werd in 2019 als bestrijding van de eikenprocessierups (EPR) voornamelijk Xentari ingezet en op één pilot locatie Nematoden. Voor 2020 is het gebruik van Xentari verminderd en daarbij deels vervangen door Nematoden. Dit omdat het gebruik van Nematoden minder invloed heeft op de andere insecten in de eiken. In de beantwoording van de raadvragen in 2019 is dit waarschijnlijk onderbelicht gebleven.

Vraag 2.

Welke (veranderde) inzichten hebben geleid tot de bereidheid om het bestrijdingsmiddel Xentari te willen inzetten in de aanpak tegen de eikenprocessierups?

Antwoord:

Xentari wordt juist minder ingezet juist ter bescherming en om daarmee meer rekening te houden met de andere fauna.

Vraag 3.

Is er een eikenprocessierupsbestrijdingsplan opgesteld?

Kunt u het meest recente eikenprocessierupsbestrijdingsplan met ons delen? Voldoet dit bestrijdingsplan aan de Beleidsnota Ecologie Deventer?

Antwoord:

In de bijlage vindt u de laatste versie van het plan van aanpak rondom eikenprocessierups. Belangrijk punt in dit plan van aanpak is dat er nadrukkelijk rekening gehouden wordt met de aanwezigheid van wettelijk beschermde vlindersoorten. Daarnaast is de bestrijding afgestemd op het landelijke protocol. Verder heeft de wijze van bestrijding in Deventer veel overeenkomsten met het recent verschenen plan van aanpak van de

Provincie Overijssel. Deventer heeft hieraan ook haar bijdrage geleverd en zich geconformeerd. Dit plan voldoet aan de beleidsnota Ecologie Deventer.

We hebben in het kader van privacy en verwachtingenmanagement een deel van de informatie zoals namen van personen en toekomstige communicatie uit het document gehaald.

Vraag 4.

Bestaat er zekerheid dat er op de plaatsen waar Xentari wordt toegepast geen vlinders en andere gevoelige fauna aanwezig is? Is hierbij gebruik gemaakt van de inzichten (beheerkaarten) van de Vlinderstichting?

Antwoord:

De kaarten van de Vlinderstichting zijn gebruikt om de bestrijdingsplannen op te stellen. Dit is voor ons de belangrijkste bron om te bepalen waar beschermde soorten zich bevinden en hier hebben we zoals boven aangegeven in ons antwoord op uw vraag 3 onze bestrijding op afgestemd. Daarnaast is het bestrijdingsplan (de kaarten van de website) afgestemd op de urgente locaties (hoofd fietsroutes, scholen, speelplekken, enzovoort), zijn meldingen 2019 geanalyseerd en zijn de resultaten uit de feromoonvallen vertaald

Vraag 5.

Nog lang niet alle bermen met eiken zijn ingericht als bloemrijke berm of zijn er vogelnestkastjes opgehangen. Welke acties worden ondernomen om dit zo snel mogelijk ("aanvalsplan") te realiseren?

Antwoord:

Het overgrote deel van de bermen wordt al extensief beheerd. Op een aantal locaties worden bermen met speciale bloemenmengsels ingezaaid om daarmee ook de natuurlijke vijanden van de EPR aan te trekken. Gezien de berichtgeving op bijvoorbeeld Naturetoday (https://www.naturetoday.com/intl/nl/nature-reports/message/?utm_source=newsletter&utm_medium=e-mail&utm_campaign=user-mailing&msg=26092) is de vraag of inzaaien een goede manier is of dat we nog moeten kijken naar ons maaibeheer. Ook de aanplant van inheemse struiken, die aanwezig zijn van vocht, het omvormen van akkerranden e.d. zijn nodig om een goede leefomgeving voor de natuurlijke vijanden te creëren. Het volhangen met nestkastjes lijkt sympathiek, maar heeft alleen zin als ook de andere ingrediënten op orde zijn. Daarnaast moet rekening gehouden worden met de territoriumgrootte van bijvoorbeeld de vogels. Op een aantal locaties in Deventer worden hier nu proeven mee gedaan. Maar ook landelijk worden er nog steeds proeven gedaan door de universiteit van Wageningen. Deze worden door ons nauwgezet gevolgd.

Vraag 6.

Heeft er een risico-inventarisatie plaatsgevonden? Kunt u deze met ons delen en duidelijk aangegeven hoe te zien is waar op grond van ecologische doelstellingen beperkingen gelden voor de inzet van bepaalde bestrijdingsmethoden tegen de eikenprocessierups?

Antwoord:

Zie hiervoor ons antwoord op uw vraag 4. Verder willen we met een voorbeeld toelichten hoe we omgaan met bestrijding en hoe de afweging plaatsvindt. Op een aantal locaties in Diepenveen (rondom de scholen) zijn er knelpunten met de Vlinderkaart. Hier is dan ook beoordeeld of er een alternatieve bestrijding uitgevoerd kan worden door alleen de nesten weg te zuigen. Dit is gezien de vergelijkbare verwachte plaagdruk als in 2019 geen realistisch scenario. Daarom is besloten om hier geen Xentari toe te passen maar Nematoden (deze kunnen vroeger in het jaar toegepast worden). Zo kunnen we binnen de bepalingen uit de wet Natuurbescherming toch bestrijden.

Vraag 7.

Welke gevolgen heeft het voor de eerdere lijn: zoeken naar oplossingen in natuurlijke vijanden van de eikenprocessierups door de biodiversiteit te vergroten en het een kans te geven voor de langere termijn?

Antwoord:

Op dit moment is het nog te vroeg om alleen in te zetten op natuurlijke vijanden van de EPR. Deze zijn namelijk (nog) niet in staat om de plaagdruk onder controle te krijgen. Het aantal rupsen is te groot en het aantal natuurlijke vijanden te klein. Daarnaast moet er rekening mee gehouden worden dat een natuurlijk evenwicht zich pas na 5 tot 10 jaar heeft ingesteld. Stoppen met bestrijden heeft dan ook eerst een grote piek in zowel rupsen, klachten als eventuele volksgezondheidsproblemen.

We vinden dat gezien de problemen en grootschalige klachten van afgelopen jaren maatschappelijk niet acceptabel is om nu alleen in te zetten op natuurlijke vijanden. Een eerste stap kan zijn het afbouwen van het gebruik van Xentari en dit vervangen door Nematoden. Daarnaast gaan we het beheer dusdanig inrichten dat natuurlijke vijanden worden aangetrokken en we vergroten ook de biodiversiteit bij Laanboomverjongingsprojecten (niet één soort terug planten).

Het overstappen van Xentari naar Nematoden heeft wel financiële gevolgen. We hebben het Groenbedrijf gevraagd dit inzichtelijk te maken. De meerprijs van het bestrijden met Nematoden ten opzichte van Xentari bedraagt naar schatting 120.000 euro op jaarbasis. Om een beeld te geven: de bestrijding nu al kost circa 300.000 euro. Daarnaast worden eventuele inhoudelijke consequenties in beeld gebracht (invloed van het weer, beschikbaarheid materieel en bemensing in nachtelijke uren enz).

Vraag 8.

Is het college het met ons eens dat de eerdere lijn het uitgangspunt zou moeten zijn?

Antwoord:

Dat is het nog steeds en zelfs verbeterd t.o.v. 2019. Deze lijn wordt wat ons betreft voortgezet, zie ook ons antwoord op uw vraag 7.

Vraag 9.

Is het college bereid te stoppen met het gebruik van het middel Xentari en in plaats daarvan in te zetten op natuurlijke bestrijdingsmethoden?

Antwoord:

Nee, dat is voor nu te vroeg. We hebben dat gemotiveerd in ons antwoord op uw vraag 7.

Vraag 10.

Hoe weten we zeker dat de inzet van nematoden geen vernietigd effect zal hebben op de andere vlinderrupsen? Controleert men bijvoorbeeld nog extra op de aanwezigheid van andere rupsen en heeft dit nog consequenties voor de toepassing van nematoden? Kunt u de werkwijze van toepassing van nematoden en het effect op andere rupsen toelichten?

Antwoord:

Ook de nematoden kunnen andere rupsen aantasten, maar het kan eerder worden ingezet en de nematoden zijn maar korte tijd werkzaam (max. 3 uur), dus de schade aan andere vlinders is kleiner. Nematoden zijn dus een beter alternatief voor Xentari, maar de toepassing van nematoden vereist wel hogere voorwaarden aan weersomstandigheden, dus lukt het niet altijd om enkel nematoden te gebruiken;

Vraag 11.

Welke gevolgen heeft de eikenprocessierups voor nieuw aan te brengen beplanting? Worden er voortaan bijvoorbeeld geen monotone eikenlanen meer aangeplant maar afwisseling met andere bomen en bloemrijke onderbegroeiing?

Antwoord:

Monoculturen van welke soort dan ook zijn niet goed om de kans op ziekte en plagen (eiken EPR, kastanjes bloedingsziekte, iepen iepenziekte, es essentaksterfte) te verminderen.

Het gevarieerder aanplanten van nieuwe lanen (in het kader van Laanboomverjonging of vanuit projecten) zal dan ook met een divers bomenassortiment plaats moeten vinden om de impact van een ziekte of plaag te verkleinen. Ook het inzaaien met een bloemrijk mengsel (met de mitsen en maren, zoals verdringen oorspronkelijke flora, ander beheerregiem, toename hooikoortsklachten, verkeersveiligheid) of aanbrengen van struweel hoort daarbij. Dit zijn aspecten die nu al toegepast worden, maar ook nog verder uitgebouwd zullen gaan worden.

Vraag 12.

Beheersing door natuurlijke vijanden (zoals eerder door de gemeente aangegeven) gebeurt op een drietal pilotlocaties. Het is niet duidelijk waarom er voor deze locaties is gekozen, welke maatregelen worden ingezet per locatie, wat de achterliggende motivering is voor de specifieke inzet van bepaalde maatregelen en hoe het effect gemeten en gemonitord wordt, kunt u dit misschien uitgebreid toelichten?

Antwoord:

De locaties zijn tot stand gekomen na een inventarisatie van o.a. overlastlocaties en het bekijken van de technische mogelijkheden om op een dergelijke locatie een grotere (en liefst aansluitend aan al bestaande structuren) en robuuste structuur te kunnen realiseren die geschikt is voor natuurlijke vijanden. Daarbij zijn ook locaties waar concrete initiatieven speelden vanuit bewoners in de nabijheid of aansluitend op natuurlijke bestrijding meegenomen. Deze locaties worden de komende jaren gemonitord met de feromoonvallen op de plaagdruk van EPR.

Vraag 13.

Er zijn in 2019 feromoonvallen opgehangen om inzicht te krijgen in de plaagdruk voor 2020. Hoeveel feromoonvallen zijn er opgehangen en is het college bereid om de komende jaren meer feromoonvallen-neveneffect indirecte afname populatie- te hangen? Zo nee, waarom niet?

Antwoord:

Feromoonvallen zijn niet toegelaten voor bestrijding, alleen voor onderzoek. In 2020 zullen er wederom feromoonvallen opgehangen worden om de plaagdruk voor 2021 in beeld te krijgen.

Burgemeester en wethouders van de gemeente Deventer,
de secretaris, de burgemeester,

M.A. Kossen

R.C. König

Beheersplan eikenprocessierups gemeente Deventer

Paul Mondelaers, gemeente Deventer

Bieuwe Roelofs, het Groenbedrijf

Versie 8 april 2020

Status definitief

Beheersplan eikenprocessierups gemeente Deventer

Inleiding

- 1 Algemeen
 - 1.1 Eikenprocessierups in het kort
 - 1.2 Trends en ontwikkelingen
 - 1.3 Monitoring
 - 1.4 Wettelijke verplichtingen/kaders EPR
 - 1.5 Vastgesteld beleid gemeente Deventer
 - 1.6 Ambities
- 2 Bestrijden
 - 2.1 Risicoanalyse
 - 2.2 Bestrijding EPR
 - 2.2.1 Preventieve bestrijding
 - 2.2.2 Curatieve bestrijding
- 3 Aanpassen leefomgeving
 - 3.1 Algemeen
 - 3.2 Bestrijden of beheersen?
 - 3.3 Pilotprojecten
 - 3.3.1 Zwembad Looërmark
 - 3.3.2 Nico Bolkensteinlaan
 - 3.3.3 Oerdijk
 - 3.3.4 Midlijkerdijk
- 4 Organisatie
 - 4.1 [Communicatie](#)
 - 4.1.1 [Registratie](#)
 - 4.1.2 [Kosten](#)
 - 4.1.3 [Monitoring](#)
- 5 Evaluatie
- 6 Bijlagen:
 - Bijlage 1, Veel voorkomende vragen en antwoorden
 - ~~Bijlage 2; formats persberichten, Bericht voor preventief~~
 - ~~Bijlage 3; formats persberichten, Bericht tussen preventief en curatief~~
 - ~~Bijlage 4; formats persberichten, Bericht tijdens curatief regulier~~
 - ~~Bijlage 5; formats persberichten, Bericht tijdens curatief achterstand~~
 - ~~Bijlage 6; formats persberichten, foto's t.b.v. persberichten~~
 - ~~Bijlage 7, teksten SLIM MELDEN 2020~~
 - ~~Bijlage 8, EPR tekst website voor aanvang EPR seizoen~~
 - Bijlage 9, Overzicht websites

Inleiding

De eikenprocessierups (EPR) veroorzaakt veel overlast binnen de gemeente Deventer. Ondanks de intensieve bestrijding van de laatste jaren blijft de overlast en de hoeveelheid rupsen toenemen. Met dit beheerplan wordt kort uiteen gezet wat de problemen zijn en hoe we de eikenprocessierups kunnen beheersen i.p.v. bestrijden. Dit beheerplan is een coproductie van Het Groenbedrijf en de gemeente Deventer waardoor er input geleverd wordt door verschillende partijen en disciplines om zo tot een krachtig plan te komen.

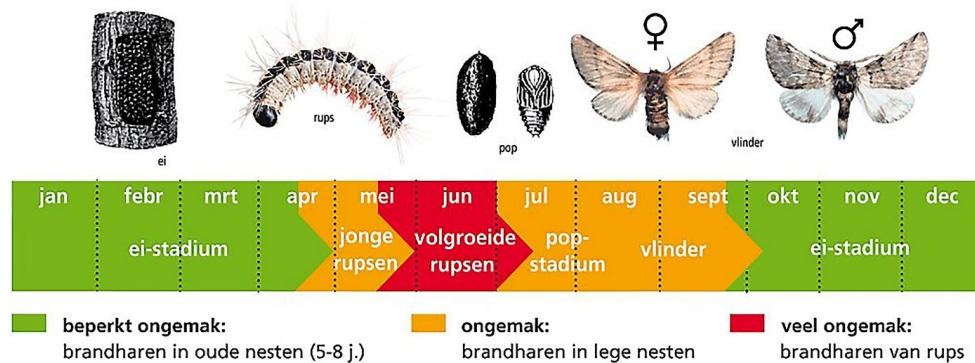
1 Algemeen

1.1 Eikenprocessierups in het kort

De eikenprocessierups is de rups van de eikenprocessievlinder. Deze vlinder en haar rups zijn al sinds 1989 onafgebroken in Nederland te vinden. Meestal komen de eerste rupsen begin april uit het ei. Binnen een periode van ongeveer drie maanden eet de eikenprocessierups van de eikenbladeren en vervelt vijf keer. Pas na de derde vervelling maakt de rups de brandharen die voor overlast zorgen. De rupsen gebruiken de herkenbare nesten aan de boom om veilig te vervellen en om zich tot vlinder te ontpoppen. De nesten met brandharen blijven in de bomen hangen als de vlinders zijn gevlogen, en kunnen voor overlast blijven zorgen. De eikenprocessievlinder vliegt vanaf eind juli tot in september. De vlinder legt haar eitjes op eikenbomen. Deze eitjes komen het volgende jaar begin april uit.

Levenscyclus eikenprocessierups

De eikenprocessierups veroverde in de afgelopen twintig jaar bijna heel Nederland. Door de koele lente veroorzaakt het insect dit jaar later dan normaal overlast. Hoe ziet de normale levenscyclus eruit?

©RD, bron: H.W.A. Jans/Wikimedia/Leen Moraal

1.2 Trends en ontwikkelingen

De overlast van de eikenprocessierups is de afgelopen jaren enorm toegenomen. Er zijn veel mensen die flinke overlast ervaren. Het aantal meldingen en het aantal curatief behandelde bomen zijn in 2019 explosief gestegen.

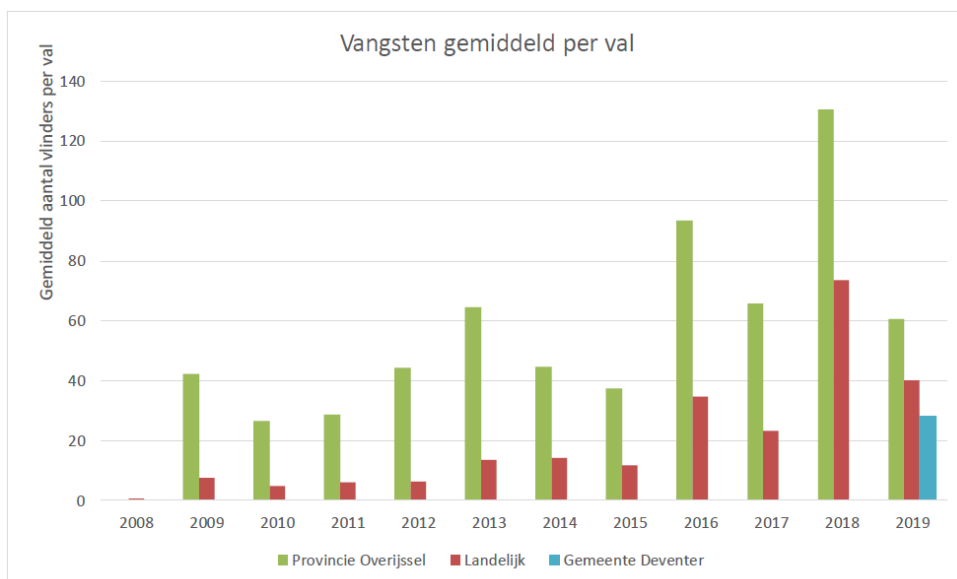
	2018	2019
Meldingen EPR	563	1208
Curatief behandelde bomen	1781	3921

1.3 Monitoring

In 2019 zijn op 8 verschillende locatie feromoonvallen opgehangen om de eikenprocessierups te monitoren. Met de vallen worden alleen de mannelijke eikenprocessierupsvlinder gevangen en geteld. Bij de gekozen locaties is rekening gehouden met al dan niet preventieve behandeling. Namelijk:

- Geen preventieve behandeling en geen curatieve behandeling
- Preventieve behandeling met Xentari en curatieve behandeling
- Preventieve behandeling met Nematoden en curatieve behandeling

De uitkomsten van de monitoring zijn opgenomen in de rapportage van Hellingman Onderzoek en advies BV (datum: 7 okt 2019)

Uitkomsten monitoring eikenprocessierups, Hellingman onderzoek en advies BV

Ondanks de landelijke daling in het aantal gevangen vlinders gemiddeld per val wordt er flinke overlast ervaren van de eikenprocessierups in 2020. Gelet op de resultaten van de monitoring, de informatie uit voorgaande jaren, en de conditie van de rupsen uit de eipakketjes ook in 2020 een vergelijkbare overlast als in 2019 verwacht.

Het is onduidelijk wat de afname in het aantal vlinders heeft veroorzaakt. Mogelijk is dit te danken aan de actieve bestrijding van de rupsen. Ook wordt er rekening gehouden met de mogelijkheid dat veel eikenprocessierupsen door de warmte de bodem in gekropen zijn en in verlengde diapauze zijn gegaan.

1.4 Wettelijke verplichtingen/kader EPR

Eigenaren van eiken die aangetast zijn met Eikenprocessierupsen dienen voor zover dit in hun vermogen ligt, maatregelen te treffen om overlast bij mensen of (landbouw)huisdieren te voorkomen. De juridische basis hiervoor is gelegen in artikel 6:162 van het Burgerlijk Wetboek. Op basis van dit artikel heeft een eigenaar een zorgplicht om te voorkomen dat zijn bezit schade veroorzaakt aan een ander. Op basis van dit artikel heeft de rechtbank van Roermond in een vonnis van 18 juni 2008 beslist dat “Een gemeente als eigenaar en beheerder van eikenbomen een zorgplicht heeft om de overlast die Eikenprocessierupsen met zich meebrengen te voorkomen dan wel te beperken, nu bekend is dat deze rups een gevaar kan opleveren voor de volksgezondheid. Deze zorgplicht bevat het treffen van voorzorgmaatregelen ook al is een gemeente op zichzelf voor het ontstaan van het gevaar niet verantwoordelijk.” [Bron: Visser en Goudzwaard, 2011]. Het voorkomen van een voor de volksgezondheid (voor mens en dier) gevaarlijke situatie lijkt dus leidend te zijn bij uitvoering van de zorgplicht. In dezelfde uitspraak geeft de rechtbank aan dat “bij verhoogd gevaar gestreefd moet worden naar afdoende preventieve maatregelen. Indien preventieve maatregelen niet mogelijk of te bezwaarlijk zijn, moet op voldoende effectieve wijze voor het gevaar van de aanwezigheid van Eikenprocessierupsen gewaarschuwd worden.”

1.5 Beleid gemeente Deventer

De gemeente heeft als beleid dat overlast voor kwetsbare doelgroepen en op veel bezochte locaties zo veel mogelijk beperkt wordt. Dit wordt in de huidige situatie bereikt door zowel preventieve als curatieve bestrijding. Bij bomen op particuliere gronden wordt geen bestrijding uitgevoerd. Bestrijding wordt uitgevoerd met door het bevoegde gezag goedgekeurde middelen.

Uitgangspunt is dat bij de aanwezigheid van leefgebieden van beschermde soorten (vlinderkaarten) niet preventief bestreden wordt. Tenzij dit de prioriteitslocaties betreffen en op basis van historische meldingen de overlast erg groot is gebleken. Indien de volksgezondheid in het gedrang komt en onderbouwd met gegevens de ernst aangetoond kan worden, en gebleken is dat er geen alternatieven voor handen zijn om herhaling van deze overlast te voorkomen, is er sprake van een erkend belang, waardoor toch bestrijding plaats kan vinden. Zorgvuldigheid moet ook gehanteerd worden in de timing van de bestrijding.

Bestrijding van de EPR wordt in opdracht van de gemeente uitgevoerd door Het Groenbedrijf.

1.6 Ambities

Van bestrijding naar beheersing

Met de huidige bestrijding wordt continue ingegrepen in de natuur waardoor er geen ecologisch evenwicht kan ontstaan. De eikenprocessierups heeft natuurlijke vijanden zoals vogels en parasitaire sluipwespen. De ambitie is dan ook om de leefomgeving voor de natuurlijke vijanden te verbeteren. Maar ook de diversiteit van het bomenbestand te vergroten waardoor deze minder kwetsbaar is voor ziekten en plagen. Hiermee verschuift het accent van bestrijding naar beheersing.

Werkprocessen en communicatie

2019 was een extreem jaar in vergelijking met 2018. Het was dan ook een grote opgave om de bestrijding in goede banen te leiden. Dit heeft o.a. aan het licht gebracht dat het proces na het binnenkomen van een melding tot de administratieve afhandeling van de melding verbeterd moet worden. Daarnaast moet er naar bewoners, melders en politiek sneller en beter gecommuniceerd worden.

De oplossing ligt in een beter inzicht in de huidige hoeveelheid meldingen, werkvoorraad en de status hiervan. De ambitie is om meldingen geografisch inzichtelijk te maken en de werkprocessen binnen de gemeente en het Groenbedrijf aan deze meldingen te koppelen. De afgelopen maanden is hard gewerkt om dit technisch mogelijk te maken. Daarnaast wordt het meldsysteem opnieuw ingericht (EPR wordt een hoofdcategorie) om hiermee te voorkomen dat meldingen op de verkeerde plek terecht komen.

Meldingen m.b.t. EPR moeten in het meldsysteem geregistreerd worden. Het betreffen dan dus ook meldingen die bij telefonie, wijkenbeheerders, vakbeheerder en andere functionarissen binnen komen.

Naast het stroomlijnen van het meldproces moet er ook regelmatig/tijdig worden gecommuniceerd. Hiervoor is een informationroom opgezet waar deskundigen van Webredactie, team telefonie en inhoudelijk deskundige aan deelnemen. Besloten is om via de communicatiekanalen van de gemeente te communiceren. Het Groenbedrijf verwijst op haar website door naar de gemeentelijke website (en plaatst dus geen eigen bericht) en maakt indien nodig gebruik van de social media berichten van de gemeente voor haar eigen uitingen via social media. Reden hiervoor is dat vorig jaar is geconstateerd dat de communicatie niet eenduidig was.

2 Bestrijden

De EPR zorgt voor veel overlast bij mens en dier. Bestrijding vindt preventief en curatief plaats.

2.1 Risicoanalyse

Bij het uitvoeren van de risicoanalyse is gebruik gemaakt van de Leidraad beheersing eikenprocessierups (update 2019) opgesteld door het kenniscentrum eikenprocessierups.

<https://assets.naturetoday.com/docs/490adbdf-cd2a-49b5-91c0-9452f261f58b.pdf>

Bij het bepalen van de gezondheidsrisico's zijn er 3 risicoprofielen gedefinieerd. Als er op een bepaalde locatie met inlandse eiken veel mensen aanwezig zijn is er een hoog risico (I). Dit geldt ook als mensen langdurig op deze locatie verblijven. Locaties als doorgaande fietsroutes hebben een matig risico (II) omdat mensen hier minder lang verblijven. Gebieden buiten de bebouwde kom hebben over het algemeen een gering risico (III).

I	Hoog risico: Gebieden waar veel mensen komen of waar mensen langdurig verblijven: <ul style="list-style-type: none">• Rond winkelcentra, zorgcentra en ziekenhuizen, scholen en kinderdagverblijven;• Nabij woningen, kantoren en werkplaatsen;• Op drukke fiets-en wandelroutes;• Op campings, kampeerboerderijen en (intensieve) dagrecreatieterreinen, drukke parkeerterreinen;• Tijdens evenementen (bijvoorbeeld festival, avondvierdaagse).
II	Normaal risico: Gebieden waar mensen minder frequent verblijven en (landbouw)huisdieren risico lopen: <ul style="list-style-type: none">• Doorgaande fiets-en wandelroutes;• Gebieden met extensieve bebouwing;• Gebieden waar (landbouw)huisdieren risico lopen;• Bij boerderijen met (intensieve) beweiding;• Bij maneges, kinderboerderijen;• Hondenuitlaatroutes.
III	Gering risico: Gebieden waar mensen snel aan voorbij gaan of waar weinig mensen komen: <ul style="list-style-type: none">• Wegen buiten de bebouwde kom zonder fiets- en voetpaden;• Bos- en natuurgebieden;• Extensieve landbouwgebieden.

Hoog risico meldingen worden binnen 3 werkdagen afgehandeld, de locaties met een normaal risico worden binnen 10 werkdagen opgelost. Gering risico meldingen worden niet opgepakt.

Op basis van de bovenstaande classificatie en de overlast van vorig seizoen worden preventieve maatregelen genomen. Bij het bepalen van de locaties voor preventieve maatregelen is gebruik gemaakt van data gegevens.

Datagegevens voor bepalen preventieve maatregelen 2020:

- Locaties sportparken
- Locaties honden losloopgebieden
- Locaties kwetsbare objecten (scholen, zorgcentra en kinderdagverblijven)
- Hoofd fietsroutes
- Speelplekken

- Meldingen via meldingssysteem 2019
- Curatief behandelde bomen 2019
- Preventief behandelde bomen 2019

In de gemeente Deventer is het areaal Eiken (De voedselbeschikbaarheid voor Eikenprocessierupsen) in beeld gebracht. Dit gecombineerd met gegevens over de plaagdruk van Eikenprocessierupsen, de verblijfsfrequentie van mens en (landbouw)huisdier, geanalyseerde meldingen en klachten EPR, en de Vlinderkaart (beschermde vlindersoorten) bepaald of en met welke methode er bestreden gaat worden. Dit wordt verwerkt op een behandelkaart. Door het Kenniscentrum Processierups wordt ieder jaar bekend gemaakt wanneer de eerste Eikenprocessierupsen zijn waargenomen in Nederland, via de website Nature today. Daarnaast onderzoeken we in Deventer zelf ook op een aantal locaties eipakketten. Op basis hiervan wordt de preventieve bestrijding opgestart.

Meldingen over bomen in de buurt van scholen, speelplekken fietsroutes en winkelcentra krijgen als eerste een behandeling. Particuliere bomen worden niet behandeld. Bij de overige bomen in de openbare ruimte wordt een afweging gemaakt op basis van de ervaren overlast en beschikbare capaciteit. Het voorgaande betekent dat niet alle bomen waar meldingen over binnen komen, behandeld worden.

2.2 Methodes

De bestrijding in Deventer vindt zowel preventief als curatief plaats.

Preventieve bestrijding wordt uitgevoerd met Nematoden en Xentari, curatief d.m.v. het afzuigen van nesten met industriële stofzuigers.

2.2.1. preventieve bestrijding

Nematoden zijn parasitaire aaltjes die vroeg in het voorjaar met een boomnevelspuit in de bomen worden gespoten. De aaltjes dringen de eikenprocessierups binnen waardoor de rups dood gaat. Het spuiten van nematoden moet gebeuren onder bepaalde condities. Zo mogen nematoden alleen 's nachts gespoten worden waarbij geluidsoverlast kan ontstaan. Nematoden worden vroeg in het voorjaar gespoten als er nog maar weinig andere soorten rupsen actief zijn. Hierdoor worden andere vlindersoorten ontzien.

Xentari is een bacteriepreparaat dat met een boomnevelspuit in de boom wordt geblazen tot in de bovenste delen van de kruin. De jonge rups vreet van het bespoten blad en gaat vervolgens dood. Deze methode kan overdag uitgevoerd worden. Daarnaast zijn de condities waaronder gespoten moet worden minder veeleisend en daardoor de slagingskans van de bestrijding hoger.

In 2019 is er op de Nico Bolkesteinlaan een proef gedaan met het spuiten van Nematoden. In 2020 wordt er in een groter deel van de stad gespoten met Nematoden, en minder met Xentari. De reden hiervoor is dat Nematoden minder schadelijk zijn voor andere rupsen en insecten.

2.2.2. curatieve bestrijding

De curatieve bestrijding bestaat uit het wegzuigen van rupsen en nesten in de boom of aan de stam. Het wegzuigen wordt uitgevoerd door een gespecialiseerd bedrijf met afgestemd materiaal en de benodigde persoonlijke beschermingsmiddelen (PBM's).

Als er meldingen binnenkomen in het meldingssysteem van de gemeente wordt er overgegaan tot actie. Op basis van de risicoanalyse wordt er bepaald of de bomen curatief behandeld worden. In de praktijk komt het er op neer dat er bij meldingen binnen de bebouwde kom de bomen allemaal behandeld worden en buiten de bebouwde kom alleen drukke locaties en doorgaande fietspaden.

In 2019 is er schaarste in de bestrijders geconstateerd, daarom is er voor 2020 tijdige begonnen met het contracteren van onderaannemers door het Groenbedrijf. Dit is gelukt, de verwachting is dan ook dat behandeltermijnen niet zo ver op gaan lopen als in 2019. De invloed van de Coronacrisis op de bestrijders, en hiermee de negatieve effecten op de behandeltermijn worden niet voorzien (stand van zaken 4 april 2020).

3 Aanpassen Leefomgeving

3.1 Algemeen

Met de huidige bestrijding wordt continue ingegrepen in de natuur waardoor er geen ecologisch evenwicht kan ontstaan. De eikenprocessierups heeft natuurlijke vijanden zoals vogels en parasitaire sluipwespen. Er worden landelijk proeven gedaan met kruidenmengsels, struweel en het plaatsen van nestkastjes met als doel om natuurlijke vijanden van de rups aan te trekken. Deze vergroting van de biodiversiteit en de gevolgen daarvan op EPR worden bij een paar proeven wetenschappelijk gemonitord door Wageningen Universiteit. De resultaten van de monitoring worden door Deventer gevolgd zodat er afgewogen kan worden of dit aanvullend of vervangend zou kunnen zijn op de huidige bestrijdingsmethoden.

De lange termijn oplossing voor deze plaag ligt gecompliceerd.

Eiken zijn heel geschikt als laanboom, zeker op de hogere, voedselarme zandgronden in en rondom Deventer. Eiken wortelen diep en drukken daarom het wegdek niet of nauwelijks omhoog, ze kunnen luchtverontreiniging goed verdragen en zijn redelijk bestand tegen perioden van droogte. Eiken kunnen oud worden, zijn niet erg ziektegevoelig en goed bestand tegen harde wind en snoeiwerkzaamheden. Daarnaast veroorzaken ze in de regel weinig overlast, zoals bijv. Berken (veel zaad), Populieren (vruchtpluis) en Linden (honingdauw) dat wel kunnen doen. Dit maakt dat er zeer veel Zomereiken als monocultuur zijn aangeplant langs wegen in zowel stedelijk als landelijk gebied. Voor Eikenprocessierupsen zijn zulke eikenlanen een luilekkerland. Er is voedsel in overvloed en door de open standplaatsen staan de bomen vaak in de volle zon, waardoor de ontwikkeling van de warmteminnende Eikenprocessierupsen in het voorjaar voorspoedig verloopt.

Door veel meer variatie in laanbeplanting aan te brengen, loopt zowel het voedselaanbod als het aantal voortplantingslocaties terug. Hierdoor kan de totale populatie aan Eikenprocessierupsen afnemen.

De Amerikaanse arboreticus F. Santamour heeft een richtlijn opgesteld die bekend staat als de 10-20-30 diversiteitsrichtlijn van Santamour. De richtlijn richt zich op het voorkomen van ziekten en plagen in bomen. De richtlijn houdt in dat:

- maximaal 10% van het totale bomenbestand van dezelfde soort mag zijn (bijv. Zomereik)
- maximaal 20% van het totale bomenbestand van hetzelfde geslacht mag zijn (andere eiken)
- maximaal 30% van het totale bomenbestand van dezelfde familie mag zijn (de Napjesdragers waaronder naast Eik ook Beuk en Tamme kastanje gerekend worden).

Deventer kent ca. 68.000 individueel geregistreerde bomen waarvan ca. 26.000 eiken (38% i.p.v. de geadviseerde 20%) waarvan 21.306 zomereiken (32% i.p.v. de geadviseerde 10%).

Natuurlijke uitfasering van de eiken en herstel van deze structuren met een divers (inheems) bomenbestand zullen de biodiversiteit vergroten en de vatbaarheid voor ziekten en plagen verkleinen. Door daarnaast ook in te zetten op het vergroten van de biodiversiteit in bermen en aangrenzende gronden kunnen de natuurlijke vijanden van EPR hun steentje bijdragen aan de beheersing van de EPR. Op plaatsen waar de diversiteitsrichtlijn van Santamour in eikenlanen is toegepast, loopt de overlast van Eikenprocessierupsen inderdaad terug (bron: concept PvA EPR Overijssel 2020).

Deze omvorming is een complexe opgave waar draagvlak voor gezocht zal moeten worden.

Belangrijke kanttekening bij bovenstaande is dat de arealen die in beheer zijn van de gemeente Deventer minimaal zijn. Particulieren, maar ook agrariërs en andere terrein beherende instanties hebben grote arealen in beheer/eigendom. Samen met de gemeente zouden deze eigenaren mee moeten werken aan robuuste groenstructuren die ingericht zijn op het vergroten van de biodiversiteit. De EPR laat zich immers niet tegenhouden door kadastrale perceelsgrenzen.

Met deze ambitie verschuift de aanpak van Eikenprocessierups van bestrijding naar beheersing.

De gemeente en het Groenbedrijf willen gezamenlijk diverse pilots opzetten om zelf ook ervaring op te kunnen doen, deze pilots zullen verderop in dit beheersplan besproken worden.

Daarnaast zal de gemeente burgerinitiatieven op zowel gemeentelijk grondgebied als op particuliere terreinen m.b.t. beheersing EPR in contact brengen met de Ulebelt. De Ulebelt zal in opdracht van de gemeente Deventer deze particulieren begeleiden.

Soort	aantal	EPR
Quercus robur	21.306	x
Quercus rubra	3.829	x
Quercus palustris	730	x
Quercus cerris	121	x
Quercus robur 'Fastigiata'	116	x
Quercus petraea	108	
Quercus robur 'Fastigiata Koster'	43	x
Quercus frainetto	34	x
Quercus coccinea 'Splendens'	19	
Quercus phellos	17	
Quercus	13	x
Quercus coccinea	8	
Quercus castaneifolia 'Green Spire'	6	
Quercus velutina	5	
Quercus turneri 'Pseudoturneri'	3	
Quercus frainetto 'Trump'	3	x
Quercus petraea 'Mespilifolia'	2	
Quercus imbricaria	2	
Quercus suber	1	
Quercus robur 'Fastigiata Koster'	1	x
Quercus macranthera	1	
Quercus laurifolia	1	
Totaal	26369	26196

3.2 Bestrijden of beheersen?

De EPR zorgt voor veel overlast bij mens en dier. Om de problemen voor de korte termijn op te lossen wordt de EPR bestreden door eikenbomen preventief te behandelen en later in het seizoen worden curatief nesten verwijderd. Voor de langere duur is beheersen van de EPR een betere oplossing.

Voordelen bestrijden:

- De rupsen worden effectief gedood
- Preventieve behandeling is goedkoop
- Problemen kunnen snel worden opgelost

Nadelen bestrijden:

- Korte termijn oplossing
- Andere rupsen worden onbedoeld gedood
- Minder voedselaanbod voor vogels
- Gemeente kan het niet alleen
- Niet selectief, wel biologisch

Voordelen beheersen:

- Op de lange termijn goedkoper
- Mooiere en natuurlijker omgeving
- Duurzamer

Nadelen beheersen:

- Het kan 5 tot 10 jaar duren voor een biologisch evenwicht is ingesteld, waardoor overlast de eerste jaren verhoogd zal zijn.
- Gemeente kan het niet alleen

3.3 Pilotprojecten

3.3.1 Zwembad Looërmark

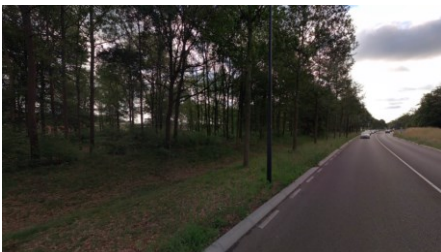
Langs de Oudendijk in Bathmen ter hoogte van zwembad Looërmark staan veel eiken, maar ook op het terrein van het zwembad zelf. Gezien de vele klachten en deze prioriteitsplek zullen de eiken dit jaar preventief bestreden worden. Het bestuur van het zwembad zou echter ook graag zien dat naast deze traditionele bestrijding er meer ingezet wordt op het verhogen van de biodiversiteit om hiermee de natuurlijke vijanden van de EPR aan te trekken.

Zowel door het ophangen van nestkasten op zowel openbaar toegankelijk terrein als op terrein van het zwembad worden natuurlijke vijanden aangetrokken. In de bermen voor het zwembad wordt een kruidenmengsel ingezaaid. Inzaaien van kruidenmengsels op het terrein zelf is de afspraak gemaakt dat dit voor eind 2020/begin 2021 op de planning wordt gezet.

3.3.2 Nico Bolkensteinlaan

Langs de Nico Bolkensteinlaan staan veel eiken in een monocultuur. De bestaande berm wordt beheerd als bloemgras. Een gedeelte van de boomstructuur grenst aan het terrein van Brinkgreven. Het valt op dat hier een struikenlaag ontbreekt. Ter hoogte van het ziekenhuis valt op dat erg grote grasvlakken als gazon worden beheerd op terrein van het ziekenhuis. Een samenwerking tussen Brinkgreven, ziekenhuis en gemeente biedt kansen voor een robuustere groenstructuur met een inrichting die de natuurlijke vijanden van de EPR aan trekt. Al dan niet aangevuld met insectenhôtels en nestkasten. Voor 2020 wordt ingezet op het omvormen van een aantal bermen naar een kruidenrijkere vegetatie. Voor 2021 worden de overige punten verkend.

3.3.3 Oerdijk

Langs de Oerdijk staan veel eiken in een monocultuur. Diverse bewoners uit de Vijfhoek hebben bij de gemeente aangegeven met natuurlijke bestrijding van de EPR aan de slag te willen.

De Ulebelt gaat in opdracht van de gemeente deze pilot samen met bewoners en aangrenzende externe grondeigenaren uitwerken.

3.3.4 Kolkmansweg, tussen Oerdijk en Ganzeboomsweg

Langs de Kolkmansweg staan veel eiken in een monocultuur. De bermten zullen hier aantrekkelijker gemaakt worden voor de natuurlijke vijanden van de Eikenprocessierups.

3.3.5 Midlijkerdijk

Langs de Midlijkerdijk staan veel eiken in een monocultuur. De bermten zullen hier aantrekkelijker gemaakt worden voor de natuurlijke vijanden van de Eikenprocessierups. Daarnaast zal in 2020 begonnen worden met het ophangen van nestkasten, dit zal een vervolg krijgen naar 2021

4 Organisatie

~~Binnen de gemeente Deventer is Paul Mondelaers als Bomenbeheerder aanspreekpunt. Als vervanger is Miika Hijmans beschikbaar, als vervanger Lammert Smit~~
Rol: interne afstemming en aanspreekpunt HGB

~~Voor de Giskaarten zijn de volgende personen aanspreekpunt. Jan van Prooije, met als vervanger Gijs Schulkes~~
Rol: verantwoordelijk voor juiste werking GISkaart

~~Programma onderdeelmanager is Rene van Dijk. Als vervanger is Richard van Hout beschikbaar~~
Rol: opdrachtgever en verantwoordelijk voor politieke afstemming

~~Uitvoering: Bart Kroeze & Bieuwe Roelofs van Het Groenbedrijf~~
Interne aanspreekpunt HGB, coördineren EPR bestrijding.

~~Informationroom, zie onderstaand~~

~~Communicatieadviseur; Gideon Burgers en/of Maarten Jan Stuurman~~

~~Meldingssysteem/meldteksten, Mary Taal~~

4.1 Communicatie

Intern gemeente Deventer

Zodra bekend is dat de EPR begint uit te komen zullen de teams communicatie, telefonie en Webredactie geïnformeerd worden. Daarnaast worden de wijkenbeheerders, wijkmanagers, programmamanagement en wethouder geïnformeerd.

Daarnaast zullen tijdens het overlastseizoen wekelijks updates verstrekt worden aan bovenstaande teams en functionarissen.

Extern gemeente Deventer

Als het EPR seizoen zich aandient zal de gemeentelijke website aangepast worden met actuele tekst en een bestrijdingen en meldingen kaart. Deze kaart wordt dagelijks ('s nachts) geüpdatet.

Tevens zal op deze kaart de planning van de preventieve bestrijding weergegeven worden zodat bewoners hiervan op de hoogte zijn.

Daarnaast zal er bij aanvang (en bij eventuele bijzonderheden) een persbericht verzonden worden in afstemming met team communicatie.

Voor formats van persberichten, zie bijlage

Informationroom EPR

binnen de gemeente is een informationroom EPR opgericht. Het doel van de informationroom is het verbeteren van de communicatie, zowel inhoudelijk als qua planning. Wekelijks vindt er een overleg plaats om e.e.a. af te stemmen. De volgende personen maken onderdeel uit van de informationroom:

Lisette Boot, voorzitter
Marjan Stoffels, Webredactie
Jose Hoogstraten, KCC
Lise Beukema, KCC
Mary Taal, Meldsysteem
Paul Mondelaers, inhoudelijke adviseur EPR

Pers

Persvragen die bij HGB of gemeente binnen komen worden in overleg met Paul Mondelaers en gemeentelijke woordvoerders/communicatie adviseurs afgehandeld.

Communicatieschema

Nr.	Trigger	Wat	Verantwoordelijke	Wie voert uit
1	Melding uitkomen EPR, start preventieve bestrijding	Telefonie, Webredactie, wijkenbeheerders, programmamanagement en wethouder informeren	Paul Mondelaers	Paul Mondelaers
2	Melding uitkomen EPR	Persbericht 1	Paul Mondelaers	Gideon Burgers
3	Melding start curatief	Telefonie, Webredactie, wijkenbeheerders, programmamanagement en wethouder informeren	Paul Mondelaers	Paul Mondelaers
4	Melding start curatief	Persbericht 2	Paul Mondelaers	Gideon Burgers
5	Curatief, volgens planning	Persbericht 3	Paul Mondelaers	Gideon Burgers
6	Curatief, 10% meldingen niet binnen behandeltermijn	Capaciteit opschroeven, ambitie terug te komen op reguliere termijn	Paul Mondelaers	Het Groenbedrijf (HGB)
7	Curatief, 10% meldingen niet binnen behandeltermijn	Telefonie, Webredactie, wijkenbeheerders, programmamanagement en wethouder informeren	Paul Mondelaers	Paul Mondelaers
8	Curatief, 10% meldingen niet binnen behandeltermijn	Persbericht 4	Paul Mondelaers	Gideon Burgers
9	Curatief, 10% meldingen niet binnen behandeltermijn	Pagina over 'kaart en melden' aanpassen	Paul Mondelaers	Marjan Stoffels
10	Curatief, 10% meldingen niet binnen behandeltermijn	Thema 'wat doet gemeente' aanpassen	Paul Mondelaers	Marjan Stoffels
11	Curatief, 20% meldingen niet binnen behandeltermijn	Telefonie, Webredactie, wijkenbeheerders, programmamanagement en wethouder informeren	Paul Mondelaers	Paul Mondelaers
12	Curatief, 20% meldingen niet binnen behandeltermijn	Behandelkaarten, termijn van de Normale urgentie oprekken in meldtelnet en Giskaart	Paul Mondelaers	Jan van Prooije & HGB
13	Curatief, 20% meldingen niet binnen behandeltermijn	Persbericht 5	Paul Mondelaers	Gideon Burgers
14	Curatief, 20% meldingen niet binnen behandeltermijn	Pagina over 'kaart en melden' aanpassen	Paul Mondelaers	Marjan Stoffels

15	Curatief, 20% meldingen niet binnen behandeltermijn	Thema 'wat doet gemeente' aanpassen	Paul Mondelaers	Marjan Stoffels
16	Curatief, 20% > meldingen niet binnen behandeltermijn	Verwachtingen management, Stappen 11, 12, 13, 14 en 15 blijven herhalen	Paul Mondelaers	Zie stappen
17	Geen nieuwe meldingen	Communiceren (Pagina over 'kaart en melden', Thema 'wat doet gemeente') aanpassen en persbericht over aantal meldingen, behandelde bomen, gemiddelde doorlooptijd enz	Paul Mondelaers	Marjan Stoffels en Gideon Burgers
18	Geen nieuwe meldingen	Telefonie, Webredactie, wijkenbeheerders, programmamanagement en wethouder informeren	Paul Mondelaers	Paul Mondelaers
19	Geen nieuwe meldingen	Website in winterstand	Paul Mondelaers	Marjan Stoffels

4.2 Registratie

Meldingen komen via Slim Melden bij de gemeente binnen. Iedere nacht zullen deze meldingen op een GIS kaart geprojecteerd worden. Hierdoor zijn meldingen voor zowel beheerder als HGB geografisch inzichtelijk. Werkprocessen HGB en onderaannemer zijn in dezelfde GIS kaart geïntegreerd.

Processtappen:

1. Bewoner doet melding in Slim Melden
2. Slim Melden maakt dit aan als een zaak in Dimpact (geautomatiseerd)
3. Automatische afhandelen melding naar bewoner en verwijzing naar website
4. Iedere nacht levert Dimpact een datadump aan gemeente (geautomatiseerd)
5. Iedere nacht wordt deze datadump na een aantal conversieslagen verwerkt in de GIS tekening (geautomatiseerd)
6. HGB beoordeelt melding (wel/geen EPR, wel/geen eigendom gemeente, wel/geen prioriteit, wel/geen bestrijding)
7. HGB geeft opdracht voor bestrijding
8. HGB beoordeelt bestrijding
9. HGB werkt tekening bij/afhandelen op tekening

Punt 6, doorlooptijd maximaal 2 werkdagen

Punt 7, prioriteit 3 of 10 werkdagen

Punt 8 en 9, gezamenlijke doorlooptijd maximaal 2 werkdagen

Comment [MP1]: Punt 6, 8 en 9 afstemmen met HGB

4.34.2 Kosten

Er wordt rekening gehouden met hetzelfde financiële kader als in 2019, te weten €285.000. Van HGB wordt verlangd dat er wekelijks inzicht in de kosten gegeven gaat worden.

4.44.3 Monitoring

In najaar 2020 zal er weer monitoring plaats vinden via Hellingman Advies, dit om aan te sluiten bij de landelijk dekkende monitoring.

5 Evaluatie

De evaluatie in 2020 wordt grootschaliger uitgevoerd als alleen m.b.t. de uitvoering.

Naast HGB, de boombeheerder en programmamanager, worden ook collega's van de Webredactie en telefonie betrokken.

Bijlage 1; Veel voorkomende vragen en antwoorden

Een volledig overzicht van vragen en antwoorden is te vinden op www.processierups.nu

Onderstaand een overzicht van de meest gestelde vragen en antwoorden

Kan ik via de lucht in contact komen met brandharen?

Ja, brandharen zijn microscopisch klein en kunnen in de buurt van besmette eiken door de lucht dwarrelen. Deze haren kunnen gezondheidsklachten geven als ze neerslaan op de huid of wanneer ze in de ogen of luchtwegen terecht komen.

Wat is de invloed van regen op brandharen?

Wanneer het heeft geregend zie je meestal dat het aantal mensen met klachten minder wordt doordat de brandharen op de grond terechtkomen en wegspoelen in de grond. Het is echter geen garantie dat de brandharen er niet meer zijn.

Zijn na het verwijderen van de rupsen/nesten ook alle brandharen weg?

Met het verwijderen van rupsen en/of nesten is de bron van brandharen verdwenen. Echter, er kunnen al voor de verwijdering brandharen in de omgeving terecht gekomen zijn. Als er resten van nesten zijn blijven hangen, kunnen die ook nog een bron zijn van brandharen. Het is ook mogelijk dat in voorgaande jaren al processierupsen in de boom zaten en dat de brandharen van die rupsen en/of nesten nog in de omgeving liggen.

Bij het verwijderen van de rupsen en/of nesten kunnen ze op de grond vallen. Daarbij kunnen brandharen in de omgeving komen.

Waarom zijn veel bomen niet al in een veel eerder stadium behandeld, nog voordat de rupsen brandharen hebben?

Er zijn veel plaatsen waar wel een preventieve behandeling is uitgevoerd die de plaagdruk duidelijk heeft verminderd. Hierbij zijn wel beperkingen die te maken hebben met de aanwezigheid van beschermde vlindersoorten, hier mag zo'n behandeling niet plaats vinden.

Hoe sterk kan het aantal eikenprocessierupsen lokaal stijgen als een nest niet verwijderd wordt?

Een nest wat niet wordt verwijderd kan zorgen voor tenminste een vervijfvoudiging van de populatie. Echter hebben eikenprocessierupsen ook veel natuurlijke vijanden. Niet genoeg om ze goed te beheersen, maar er worden toch veel rupsen geparasiteerd en/of opgegeten. Een vlinder legt overigens circa 250 tot 300 eitjes. De meeste eitjes worden afgezet op de plek of direct in de buurt waar zij zijn uitgekomen. Daarna vliegt ze verder weg om de resterende eitjes af te zetten.

Waar maken de processierupsen hun nesten?

Nesten kunnen worden gevormd op stam, stamvoet, onder takken en takaanhechtingen van bomen. Ook kunnen nesten in de grond worden aangetroffen dicht bij de stam van de boom.

Wanneer voldoet een eigenaar niet aan zijn/haar zorgplicht en is mogelijk schadeplichtig?

In relatie tot de eikenprocessierups kan worden gedacht aan bijvoorbeeld een bed & breakfast of camping dat geen gasten meer kan ontvangen door aanwezigheid van eikenprocessierupsen in eikenbomen die van bijvoorbeeld een gemeente zijn. Of als een huis omgeven is door gemeentelijke eikenbomen met eikenprocessierupsen waardoor de bewoners gezondheidsklachten hebben opgelopen en niet meer kunnen genieten van hun tuin. Ook als een (huis)dier letsel oploopt als gevolg van eikenprocessierupsen en er kosten worden gemaakt voor de dierenarts. Dat kan leiden tot een succesvolle schadeclaim jegens de eigenaar van de eikenbomen. Voorwaarde is dat aannemelijk is dat de schade is ontstaan door de eikenprocessierupsen uit de bomen van deze eigenaar.

Voorwaarde is dat aannemelijk is dat de schade is ontstaan door de eikenprocessierupsen uit de bomen van deze eigenaar. Bij ernstige schade zoals letsel weegt de zorgplicht overigens zwaarder. De kans op schadevergoeding wordt kleiner naarmate de boomeigenaar actiever is in het beheersen van de eikenprocessierupsen. De eigenaar heeft aantoonbaar beleid om de eikenprocessierupsen te beheersen en voert dit beleid ook consequent uit.

De Leidraad Beheersing Eikenprocessierupsen geeft hiervoor nuttige aanwijzingen.

Bron: Juridisch kader in relatie tot Eikenprocessierupsen – problematiek mr. B.M. Visser en mr. A.V.K. Goudzwaard November 2011

Bijlage 2; formats persberichten, Bericht voor preventief PERSBERICHT 1:

Preventieve bestrijding eikenprocessierups

Afgelopen jaar had Nederland veel last van de eikenprocessierups. De rups zorgt voor jeuk en irritatie aan huid, ogen en luchtwegen. Met name in de zomerperiode zorgde de rups voor veel overlast en ongemak. Dat lijkt dit jaar weer te kunnen gebeuren. De gemeente zet daarom vol in op preventieve bestrijding van de eikenprocessierups. Dit is nodig om te voorkomen dat de rups dit jaar weer voor veel overlast gaat zorgen.

Volgende week start de gemeente al met de eerste preventieve bestrijdingsmaatregelen. In de hoop de overlast in de zomerperiode sterk terug te brengen. Werkzaamheden worden zowel overdag als 's nachts uitgevoerd. Dit kan leiden tot geluids- en verkeershinder.

Bestrijdingsplan

De gemeente heeft een goed beeld van de meest gevoelige locaties. Die krijgen voorrang. Op basis van alle meldingen van vorig jaar, uitvoerige monitoring en andere inzichten, heeft de gemeente een nieuw bestrijdingsplan gemaakt. Preventieve bestrijding gebeurt met twee biologische middelen. Bomen worden behandeld met 'Nematoden' en 'Xentari'. Dit gebeurt vroeg in het seizoen als de rupsen nog geen overlast geven.

Preventieve bestrijding

Om te zorgen dat alle rupsen worden geraakt met het biologische bestrijdingsmiddel, wordt de boom tot drupens toe bespoten. Eventueel gelekt bestrijdingsmiddel is ongevaarlijk voor mensen, huisdieren, vogels en planten. Vorig jaar is de gemeente begonnen met een proef om Nematoden te spuiten. De impact van dit middel op andere rupsen is kleiner. Daarom maakt de gemeente dit jaar vooral gebruik van Nematoden en minder van Xentari. Van locaties waar nu nog Xentari wordt toegepast is bekend dat daar geen beschermde vlindersoorten leven.

Nematoden

Nematoden zijn parasitaire aaltjes die vroeg in het voorjaar in de bomen worden gespoten, als er nog maar weinig andere soorten rupsen actief zijn. Hierdoor worden andere vlindersoorten ontzien. De aaltjes dringen de eikenprocessierups binnen waardoor de rups doodgaat. Het spuiten van nematoden moet 's nachts gebeuren. De bespuiting kan leiden tot geluids- en verkeershinder.

Xentari

Xentari is een bacteriepreparaat dat in de boom wordt gespoten. De jonge rups vreet van het bespoten blad en gaat vervolgens dood. Deze methode kan overdag uitgevoerd worden.

Wegzuigen van de rups

De eikenprocessierupsen krijgen hun brandharen normaal rond half mei. De brandharen zorgen voor overlast. Half mei is ook het moment waarop ze de bekende nesten gaan vormen. In mei, juni, juli en augustus worden de rupsen net als vorig jaar bestreden door ze weg te zuigen. Dit doet de gemeente op basis van meldingen. Plekken als speeltuinen, scholen, verzorgingstehuizen, winkelcentra en sportclubs krijgen voorrang. Op privéterrein worden rupsen niet weggehaald door de gemeente.

Actuele planning

De planning van de bestrijdingswerkzaamheden is te zien op www.deventer.nl/eikenprocessierups. Op deze site staat ook alle informatie over de eikenprocessierups en de bestrijding ervan in de gemeente Deventer.

Comment [MP2]: Preventieve bestrijding is door communicatie goedgekeurd

Comment [DRv3]:

Coronavirus

Bedrijven die de bestrijding voor hun rekening gaan nemen geven aan dat door het uitbreken van het coronavirus op dit moment geen tekort aan machines, spuitmiddelen, beschermende pakken en mensen is.

Bijlage 3; formats persberichten, Bericht start curatief PERSBERICHT 2:

Actieve bestrijding eikenprocessierups van start

Het seizoen van de eikenprocessierups is weer aangebroken. De rupsen kunnen zorgen voor jeuk en irritatie aan huid, ogen en luchtwegen. Om de overlast te beperken gaat de gemeente weer beginnen met het wegzuigen van de eikenprocessierups. Dit gebeurt op basis van meldingen. In het voorjaar heeft de gemeente op veel locaties in Deventer preventief bestreden. Dit is gedaan om overlast en ongemak in de zomermaanden zoveel mogelijk te verminderen.

In voorgaande jaren is gebleken dat er te weinig aannemers zijn die de eikenprocessierups kunnen en willen bestrijden. Dit jaar is vroegtijdig gestart met het contracteren van aannemers. Hierdoor is extra capaciteit beschikbaar.

Voorrang

Gevoelige plekken zoals speeltuinen, scholen, verzorgingstehuizen, winkelcentra en sportclubs worden met voorrang behandeld. Op privéterrein worden de rupsen niet weggehaald door de gemeente.

Slim melden

Inwoners kunnen zelf melding maken van een locatie met eikenprocessierupsen. Dit kan via het meldsysteem deventer.slimmelden.nl. Na de melding is de voortgang te volgen via een interactieve kaart, te bekijken op www.deventer.nl/kaart-eikenprocessierups.

Voorkom overlast

Voorkom ongemak en raak rupsen en resten ervan niet aan. Zorg bij bezoek aan natuurgebieden voor een goede bedekking van hals, armen en benen en ga niet op de grond zitten. Na aanraking met rupsen niet krabben of wrijven, maar spoel de huid met water. Klachten verdwijnen meestal binnen twee weken. Neem bij ernstige klachten contact op met de huisarts.

Gezondheidsklachten

Ernstige gezondheidsklachten, veroorzaakt door de eikenprocessierups, kunt u melden bij GGD IJsselland via telefoonnummer 088 - 443 06 89 of per e-mail milieugezondheid@ggdijselland.nl.

Meer informatie

Meer informatie over de eikenprocessierups is te vinden op deventer.nl/eikenprocessierups.

Dit doen wij met uw melding:

1. Eén dag nadat u uw melding heeft gedaan, wordt deze zichtbaar op de interactieve kaart;
2. Onze mensen beoordelen de prioriteit van uw melding en geven deze aan op de kaart;
3. Als het nest is weggehaald, ziet u dit op de kaart.

Heeft u vragen? Kijk op www.deventer.nl/kaart-eikenprocessierups. U kunt ook bellen met 14 0570. Houd het zaaknummer bij de hand.

Bijlage 4; formats persberichten, Bericht tijdens curatief regulier PERSBERICHT 3:

Bestrijding eikenprocessierups in volle gang

De bestrijding van de eikenprocessierups is momenteel in volle gang. De rupsen worden door professionals uit de bomen gezogen. Dit gebeurt op basis van meldingen. De rupsen kunnen zorgen voor jeuk en irritatie aan huid, ogen en luchtwegen. Er komen op dit moment veel meldingen binnen. Meldingen worden door de aannemers binnen de afgesproken termijnen afgehandeld.

Gevoelige plekken zoals speeltuinen, scholen, verzorgingstehuizen, winkelcentra en sportclubs worden met voorrang behandeld. Op privéterrein worden de rupsen niet weggehaald door de gemeente.

Slim melden

Inwoners kunnen zelf melding maken van een locatie met eikenprocessierupsen. Dit kan via het meldsysteem deventer.slimmelden.nl. Na de melding is de voortgang te volgen via een interactieve kaart, te bekijken op www.deventer.nl/kaart-eikenprocessierups.

Voorkom overlast

Voorkom ongemak en raak rupsen en resten ervan niet aan. Zorg bij bezoek aan natuurgebieden voor een goede bedekking van hals, armen en benen en ga niet op de grond zitten. Na aanraking met rupsen niet krabben of wrijven, maar spoel de huid met water. Klachten verdwijnen meestal binnen twee weken. Neem bij ernstige klachten contact op met de huisarts.

Gezondheidsklachten

Ernstige gezondheidsklachten, veroorzaakt door de eikenprocessierups, kunt u melden bij GGD IJsselland via telefoonnummer 088 - 443 06 89 of per e-mail milieugezondheid@ggdijselland.nl.

Meer informatie

Meer informatie over de eikenprocessierups is te vinden op deventer.nl/eikenprocessierups.

Dit doen wij met uw melding:

1. Eén dag nadat u uw melding heeft gedaan, wordt deze zichtbaar op de interactieve kaart;
2. Onze mensen beoordelen de prioriteit van uw melding en geven deze aan op de kaart;
3. Als het nest is weggehaald, ziet u dit op de kaart.

Heeft u vragen? Kijk op www.deventer.nl/kaart-eikenprocessierups. U kunt ook bellen met 14 0570. Houd het zaaknummer bij de hand.

Bijlage 5; formats persberichten, Bericht tijdens curatief achterstand PERSBERICHT 4:

Overlast eikenprocessierups neemt toe, bestrijding loopt achter

De eikenprocessierups veroorzaakt in toenemende mate overlast in het land. De rupsen kunnen zorgen voor jeuk en irritaties aan huid, ogen en luchtwegen. De gemeente laat de rupsen wegzuigen. Dat gebeurt op basis van meldingen. Vanwege de enorme hoeveelheid rupsen in het land is er momenteel te weinig specialistische capaciteit om alle locaties snel te behandelen. Bestrijding loopt daardoor achter.

Vanwege de beperkte capaciteit bij de aannemers valt op dit moment niet aan te geven binnen welk tijdsbestek meldingen worden afgehandeld.

Voorrang

Gevoelige plekken zoals speeltuinen, scholen, verzorgingstehuizen, winkelcentra en sportclubs worden nog steeds met voorrang behandeld. Het duurt gemiddeld @@ dagen voordat een melding met hoge urgentie is uitgevoerd.

Achterstand

Voor meldingen met normale urgentie is de behandeltermijn inmiddels opgelopen tot @@.
Er wordt met man en macht gewerkt om de achterstand weg te werken.

Voorkom overlast

Voorkom ongemak en raak rupsen en resten ervan niet aan. Zorg bij bezoek aan natuurgebieden voor een goede bedekking van hals, armen en benen en ga niet op de grond zitten. Na aanraking met rupsen niet krabben of wrijven, maar spoel de huid met water. Klachten verdwijnen meestal binnen twee weken. Neem bij ernstige klachten contact op met de huisarts.

Gezondheidsklachten

Ernstige gezondheidsklachten, veroorzaakt door de eikenprocessierups, kunt u melden bij GGD IJsselland via telefoonnummer 088 - 443 06 89 of per e-mail milieugezondheid@ggdijselland.nl.

Meer informatie

Meer informatie over de eikenprocessierups is te vinden op deventer.nl/eikenprocessierups.

Dit doen wij met uw melding:

1. Eén dag nadat u uw melding heeft gedaan, wordt deze zichtbaar op de interactieve kaart;
2. Onze mensen beoordelen de prioriteit van uw melding en geven deze aan op de kaart;
3. Als het nest is weggehaald, ziet u dit op de kaart.

Heeft u vragen? Kijk op www.deventer.nl/kaart-eikenprocessierups. U kunt ook bellen met 14 0570. Houd het zaaknummer bij de hand.

Bijlage 6; formats persberichten, Bericht tijdens curatief grote achterstand PERSBERICHT 5:

Overlast eikenprocessierups neemt toe, bestrijding loopt achter

De eikenprocessierups veroorzaakt in toenemende mate overlast in het land. De rupsen kunnen zorgen voor jeuk en irritaties aan huid, ogen en luchtwegen. De gemeente laat de rupsen wegzuigen. Dat gebeurt op basis van meldingen. Vanwege de enorme hoeveelheid rupsen in het land is er momenteel te weinig specialistische capaciteit om alle locaties snel te behandelen. De bestrijding loopt daardoor achter.

Vanwege de beperkte capaciteit bij de aannemers valt op dit moment niet aan te geven binnen welk tijdsbestek meldingen worden afgehandeld.

Voorrang

Gevoelige plekken zoals speeltuinen, scholen, verzorgingstehuizen, winkelcentra en sportclubs worden nog steeds met voorrang behandeld. Er wordt met man en macht gewerkt om nesten op deze locaties zo snel mogelijk weg te halen.

Voorkom overlast

Voorkom ongemak en raak rupsen en resten ervan niet aan. Zorg bij bezoek aan natuurgebieden voor een goede bedekking van hals, armen en benen en ga niet op de grond zitten. Na aanraking met rupsen niet krabben of wrijven, maar spoel de huid met water. Klachten verdwijnen meestal binnen twee weken. Neem bij ernstige klachten contact op met de huisarts.

Gezondheidsklachten

Ernstige gezondheidsklachten, veroorzaakt door de eikenprocessierups, kunt u melden bij GGD IJsselland via telefoonnummer 088 - 443 06 89 of per e-mail milieugezondheid@ggdijselland.nl.

Meer informatie

Meer informatie over de eikenprocessierups is te vinden op deventer.nl/eikenprocessierups.

Dit doen wij met uw melding:

4. Eén dag nadat u uw melding heeft gedaan, wordt deze zichtbaar op de interactieve kaart;
5. Onze mensen beoordelen de prioriteit van uw melding en geven deze aan op de kaart;
6. Als het nest is weggehaald, ziet u dit op de kaart.

Heeft u vragen? Kijk op www.deventer.nl/kaart-eikenprocessierups. U kunt ook bellen met 14 0570. Houd het zaaknummer bij de hand.

Bijlage 6; formats persberichten, foto's t.b.v. persberichten:

Zie map:

<https://intra.deventer.nl/werkomgeving/groenbeheer/Groenbeheer/Bomen/Boomziekten/Eiken/eikenprocessierups%20EPR/EPR2020/foto's%20persberichten>

Bijlage 7, teksten SLIM MELDEN 2020

Beste melder,

U heeft een melding gedaan over de eikenprocessierups. Het zaaknummer van uw melding is:
XXXXXXXXXXXX

U kunt de voortgang volgen via een interactieve kaart. Ga daarvoor naar www.deventer.nl/kaart-eikenprocessierups.

Dit doen wij met uw melding:

1. Vanaf morgen is uw melding zichtbaar op de interactieve kaart;
2. Onze mensen beoordelen de prioriteit van uw melding en geven de prioriteit aan op de kaart;
3. Als het nest is weggehaald, ziet u dit op de kaart.

Heeft u vragen? Kijk op www.deventer.nl/kaart-eikenprocessierups. U kunt ook bellen met 14 0570. Houd het zaaknummer bij de hand.

Informatie eikenprocessierups

Een aantal weken in april/mei/juni/juli bestrijdt de gemeente de eikenprocessierups. Bomen waar veel rupsen worden verwacht, worden bespoten. Bomen in de buurt van scholen, fietsroutes en winkelcentra krijgen als eerste een behandeling.

Bestrijding

Naar verwachting zal de gemeente half april beginnen met de preventieve bestrijding van de rupsen. Het exacte startmoment is afhankelijk van de ontwikkeling van de rupsen (bij te vroeg of te laat beginnen is het resultaat van de bestrijding niet goed). De ontwikkeling van de rupsen wordt landelijk gemonitord, maar ook in Deventer houdt Het Groenbedrijf de ontwikkeling van de rupsen in de gaten.

Preventieve bestrijding

Op basis van de meldingen uit 2019, de uitgevoerde monitoring, het opnieuw in beeld brengen van de gevoelige locaties, en het in beeld brengen van belemmeringen door wettelijk beschermde vlindersoorten is een nieuwe bestrijdingstekening gemaakt voor de preventieve bestrijding. Op deze [kaart](#) is ook de planning van de preventieve werkzaamheden inzichtelijk, wanneer die definitief bekend is.

Preventieve bestrijding gebeurt met 2 middelen, Nematoden en Xentari, en gebeurt vroeg in het seizoen als de rupsen nog geen overlast geven. U vindt de locaties op een [kaart](#).

Nematoden zijn parasitaire aaltjes die vroeg in het voorjaar met een boomnevelspuit in de bomen worden gespoten. De aaltjes dringen de eikenprocessierups binnen waardoor de rups dood gaat. Het spuiten van nematoden moet gebeuren onder bepaalde condities. Zo mogen nematoden alleen 's nachts gespoten worden waarbij geluidsoverlast kan ontstaan. Nematoden worden vroeg in het voorjaar gespoten als er nog maar weinig andere soorten rupsen actief zijn. Hierdoor worden andere vlindersoorten ontzien.

Xentari is een bacteriepreparaat dat met een boomnevelspuit in de boom wordt geblazen tot in de bovenste delen van de kruin. De jonge rups vreet van het bespoten blad en gaat vervolgens dood. Deze methode kan overdag uitgevoerd worden. Daarnaast zijn de condities waaronder gespoten moet worden minder veeleisend.

Vorig jaar is de gemeente begonnen met een proef om Nematoden te spuiten. De impact van dit middel op andere rupsen is kleiner. Daarom maakt de gemeente dit jaar meer gebruik van Nematoden en minder van Xentari. Van locaties waar nu nog Xentari wordt toegepast is bekend dat daar geen beschermde vlindersoorten leven.

Curatieve bestrijding

De eikenprocessierupsen krijgen hun brandharen normaal rond half mei. De brandharen zorgen voor overlast. Half mei is ook het moment waarop ze de bekende nesten gaan vormen. In mei, juni, juli en augustus worden de rupsen net als vorig jaar bestreden door ze weg te zuigen. Dit doet de gemeente op basis van meldingen. Plekken als speeltuinen, scholen, verzorgingstehuizen, winkelcentra en sportclubs krijgen voorrang. Op privéterrein worden rupsen niet weggehaald door de gemeente.

Monitoren Eikenprocessierupsen

Om meer inzicht te krijgen in de te verwachten plaagdruk in 2020 heeft de gemeente in samenwerking met Het Groenbedrijf op diverse locaties in Deventer in 2019 vallen laten ophangen. Deze vallen werden gevuld met het vrouwelijke seksferomoon van de eikenprocessievinders. Hier komen mannetjesvlinders op af en door deze te tellen kan een inschatting gemaakt worden hoe zwaar de omgeving belast zal worden met rupsen in 2020. Maar ook de bestrijding kan hier op afgestemd worden.

Uit de resultaten blijkt dat er in de gemeente Deventer minder vlinders werden gevangen als in de rest van Overijssel. Echter verwachten wij in 2020 een vergelijkbare overlast als in 2019.

Prioriteiten

'Gevoelige plekken' zoals speeltuinen, scholen, verzorgingstehuizen, winkelcentra en sportclubs worden bij de curatieve bestrijding met voorrang behandeld. De behandeling van de andere meldingen krijgt minder prioriteit.

Op locaties waar de kans om in aanraking te komen met de eikenprocessierups zeer gering is, zoals wegen buiten de bebouwde kom zonder fiets- en voetpaden, of in bos en natuurgebieden zullen rupsennesten niet verwijderd worden.

Op privéterrein worden de rupsen niet weggehaald door de gemeente.

Eikenprocessierups beheersing

Naast de inzet van de traditionele bestrijdingsmethoden heeft de eikenprocessierups ook natuurlijke vijanden. Denk aan diverse vogelsoorten en parasitaire sluipwespen. Er worden in Deventer proeven gedaan met het toepassen van speciale kruidenmengsels, nestkasten en insectenhôtels met als doel om natuurlijke vijanden van de rups aan te trekken. Op termijn kan het accent dan verschuiven van bestrijding naar beheersing is de verwachting.

Pilotlocaties zijn onder andere:

- Zwembad Looërmark
- Kolkmansweg, tussen Oerdijk en Ganzeboomsweg
- Nico Bolkensteinlaan

Wat kunt u doen?

De gemeente kan dit echter niet alleen, voor een effectieve bestrijding zullen ook bewoners de handen uit de mouwen moeten steken. Gelukkig zijn er ook al een aantal bewonersinitiatieven. Weten wat u kunt doen? Meer informatie hierover is bijvoorbeeld te vinden op de [website van de vogelbescherming](#) en [Nature today](#).

Landelijke website Processierups.nu

Het ministerie van LNV heeft een website gemaakt waarop u veel informatie kunt vinden: processierups.nu.

Bijlage 9, Overzicht websites

Kaartmateriaal bewoners

Openbare website

<https://www.deventer.nl/eikenprocessierups>

Preventieve bestrijding

<https://bit.ly/3aQnMI1>

Curatieve bestrijding

<https://bit.ly/39Sn23W>

Kaartmateriaal HGB & inhoudelijke beheerder gemeente
Preventief <https://bit.ly/2JWrqnH>
Curatief <https://bit.ly/2RpL8wn>
Dashboard curatief <https://bit.ly/3aYuv2O>

Kaartmateriaal Konijnenberg
Preventief <https://bit.ly/2JWrqnH>
Curatief <https://bit.ly/2wurqZg>

Telefonie en Webredactie
Preventieve bestrijding <https://bit.ly/3aQnMI1>
Curatieve bestrijding in de maak

Bestrijdingstekening incl. achtergronden (intern HGB en Gem) preventief
<https://bit.ly/2RkNBij>

Diverse van bovenstaande websites zijn voorzien van een wachtwoord. Wachtwoorden zijn bekend bij Paul Mondelaers, Jan van Prooije en Miika Hijmans